

Брюксел, 23.4.2019 г.
COM(2019) 188 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
ОТНОСНО ВЪНШНАТА ДЕЙНОСТ НА ЕИБ ЗА 2017 ГОДИНА, ПОЛЗВАЩА СЕ
С ГАРАНЦИЯ ОТ БЮДЖЕТА НА ЕС

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Мандатът за външно кредитиране (МВК) е важен инструмент, чрез който Европейският съюз подпомага инвестициите в партньорски държави. Той е основан на партньорството между Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), чрез което Комисията предоставя гаранция от бюджета на ЕС, за да е в състояние ЕИБ да увеличи своето кредитиране извън ЕС в подкрепа на политиките на ЕС.

В рамките на МВК се подкрепя дейността на ЕИБ в държавите в процес на предприсъединяване, държавите от източното и южното съседство, Азия, Латинска Америка и Южна Африка. През текущия период на МВК (2014—2020 г.) с бюджета на ЕС се гарантират операции на ЕИБ в размер до 32,3 млрд. евро, като за отделните географски региони и подрегиони са определени съответните тавани.

На 14 март 2018 г. Европейският парламент и Съветът приеха Решение (ЕС) 2018/412¹ за изменение на Решение № 466/2014/ЕС² в контекста на междинния преглед на МВК. Една от основните промени беше повишаването на тавана на настоящия МВК от 27 млрд. евро на 32,3 млрд. евро. С това решение за изменение беше добавена също така нова цел за дългосрочна икономическа устойчивост на общностите на бежанците и мигрантите, на приемащите общности и общностите на транзитно преминаване, както и на общностите на произход, като стратегически отговор за справяне с първопричините за миграцията. В рамките на новия таван от 32,3 млрд. евро за тази нова цел беше определен мандат за предоставяне на гаранция в размер на 3,7 млрд. евро въз основа на инициативата за икономическа устойчивост (ИИУ), стартирана от ЕИБ през 2016 г.

Въз основа на рамката на ЕИБ за измерване на резултатите (РИР) в настоящия доклад е предоставен основен преглед на дейностите на ЕИБ по линия на гаранцията от ЕС през 2017 г., включително информация относно очакваните бъдещи въздействия от договорените през 2017 г. операции по финансиране.³ В доклада е предоставено и обобщение на операциите, извършени от ЕИБ без гаранция от ЕС (т.е. на „собствен риск“), за да се даде пълна представа за дейността на ЕИБ в регионите, обхванати от МВК.⁴

В съответствие с член 20 от Решение № 466/2014/ЕС („Решението за МВК“) до юни 2019 г. Комисията ще публикува по-подробна оценка на използването на гаранцията от ЕС за мандата за външно кредитиране.

¹ ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 30.

² ОВ L 135, 8.5.2014 г., стр. 1.

³ Настоящият доклад е изготвен съгласно изискванията, предвидени в член 11 от Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., с което се създава мандатът за външно кредитиране.

⁴ Понастоящем ЕИБ има четири механизма на кредитиране на собствен риск в региони, обхванати от МВК, а именно предприсъединителен механизъм (ППМ), механизъм за инвестиции по линия на добросъседството (МИД), механизъм за действия в областта на климата и околната среда (МДОКОС) и механизъм за стратегически проекти (МСП). Последните два механизма обхващат също така африкански, карибски и тихоокеански държави и отвъдморски територии на държави — членки на ЕС.

2. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

През 2017 г. ЕИБ договори операции по финансиране за общо 5,5 млрд. евро в регионите, обхванати от мандата за външно кредитиране, което е по-малко с 19 % спрямо предходната година (6,8 млрд. евро). Операциите на ЕИБ, осъществени с гаранция от ЕС (т.е. в рамките на МВК), бяха 57 % от тази обща сума, като са подписани 45 договора за заем на обща стойност 3,2 млрд. евро. По-малкият размер на средствата по договори се обяснява основно с намаляването на операциите на ЕИБ в Турция и в държавите от източното съседство. През предходните години ЕИБ реализираше големи обеми на инвестиции в тези райони, включително по линия на Плана за действие за Украйна, с чието изпълнение регионалният таван на МВК за източното съседство беше почти изчерпан.

ЕИБ продължава да работи за постигане на приложимите цели по отношение на инвестициите за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него. През 2017 г. ЕИБ сключи заеми за 2,2 млрд. евро в обхванатите от МВК региони в подкрепа на действия в областта на климата. В края на 2017 г. сумарният дял на действията в областта на климата в рамките на периода на мандата 2014—2020 г. възлизаше на над 32 % от средствата по договори. Кредитирането в Азия, свързано с климата, има важен принос за тази цел.

От друга страна, приносът от ЕИБ към целта за регионална интеграция беше значително по-малък през 2017 г., отколкото през 2016 г. (спад с 1,5 млрд. евро до 261 млн. евро), до голяма степен вследствие на по-малките обеми на кредитирането в Турция.

Нивото на усвояване на средства по линия на МВК за периода 2014—2020 г. достигна 25 % от нетния размер на средствата по договори към края на 2017 г. в сравнение с 18 % през 2016 г.

3. ОПЕРАЦИИ ПО ФИНАНСИРАНЕ

3.1. ПРЕГЛЕД НА НОВИТЕ ОПЕРАЦИИ НА ЕИБ ПО ФИНАНСИРАНЕ ПО ЦЕЛИ

Преди Решението за МВК да бъде изменено през март 2018 г., в него бяха определени три основни цели за всички операции на ЕИБ, обезпечени с бюджетна гаранция от ЕС:

- i) развитие на местния частен сектор, по-специално оказване на подкрепа за малките и средните предприятия (МСП);
- ii) развитие на социална и икономическа инфраструктура;
- iii) смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него.

Регионалната интеграция между държавите, по-специално между държавите в процес на предприсъединяване, държавите, обхванати от европейската политика за съседство, и ЕС, беше допълнителна основна цел за операциите, насочени към една или няколко от основните цели.

С изменящото го Решение (ЕС) 2018/412 е въведена нова цел за справяне с първопричините за миграцията, макар че следва да се отбележи, че тази нова цел не беше приета през периода, обхванат от настоящия доклад.

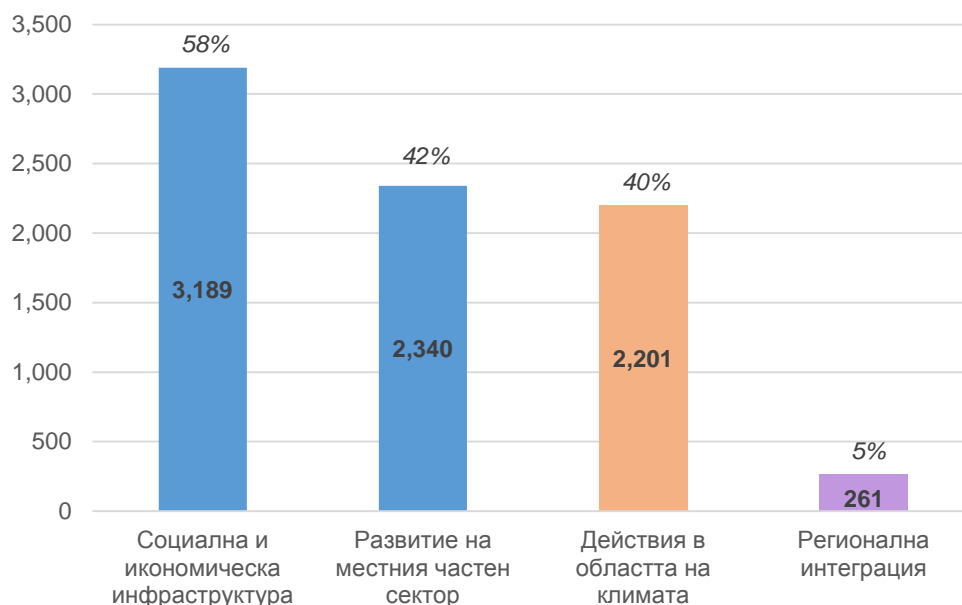
Общият размер на договорените инвестиции на ЕИБ в регионите, обхванати от МВК, е в размер на 5,529 млрд. евро през 2017 г., от които 3,168 млрд. евро с гаранция от ЕС. В рамките на МВК 50 % от новите средства по договори (1,6 млрд. евро) са за подкрепа на развитието на местния частен сектор, предимно чрез подобряване на достъпа до финансиране за МСП, микропредприятията и средноголемите предприятия. Другите 50 % са за принос към развитието на социалната и икономическата инфраструктура. Всички операции на ЕИБ извън ЕС подкрепят една от тези цели или и двете.

Сума в размер на 799 млн. евро, която представлява 25 % от общия размер на договорените средства през 2017 г. в рамките на МВК, е за принос към целта за действия в областта на климата. Това подпомагане за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него е разпределено между 56 отделни проекта.

Малка част в размер на 5 % (170 млн. евро) от финансирането от ЕИБ в рамките на МВК ще бъдат също така в подкрепа на междусекторната цел за регионална интеграция както чрез развитие на инфраструктурата, така и чрез подкрепа на достъпа до финансиране на местния частен сектор.

Приносът на дейността на ЕИБ към целите на МВК е отразен в графика 1, като са взети предвид всички операции на ЕИБ в регионите, обхванати от МВК.

Графика 1: Принос за целите в рамките на МВК (в млн. евро)

Един проект може да подпомага повече от една цел по мандата. Целите, свързани с изменението на климата и регионалната интеграция, са междусекторни цели, които важат за всички проекти и следователно не може да се добавят към другите две. Размерът на средствата по договори за развитие на местния частен сектор и за икономическа и социална инфраструктура, взети заедно, дава общия размер на средствата по договори.

Развитие на местния частен сектор, по-специално осигуряване на подкрепа за МСП

Подкрепата от страна на ЕИБ за развитието на местния частен сектор се осъществява под различни форми:

- предоставяне на кредитни линии на местни финансови посредници (главно банки) за прекредитиране на МСП;
- участие в частни инвестиционни фондове и рисков капитал за дружества с голям потенциал за растеж;
- капиталово финансиране за субектите, предоставящи микрофинансиране;
- преки заеми за промишлено развитие и НИРД за по-големи дружества.

През 2017 г. ЕИБ договори операции за подкрепа на развитието на местния частен сектор на стойност 2,36 млрд. евро, от които 1,6 млрд. евро в рамките на МВК. Кредитирането под формата на кредитни линии за банки посредници е намаляло с почти 30 % през 2017 г. (2,2 млрд. евро спрямо 3,16 млрд. евро през 2016 г.), което до голяма степен се дължи на намаляващите обеми на кредитните линии в Турция. От друга страна, ЕИБ договори първите операции със споделяне на риска, първата операция в местна валута и рекорден брой корпоративни заеми. ЕИБ очаква по този начин да достигне до повече крайни бенефициери, тъй като средният размер на заемите е намален с две трети (до 88 800 EUR), което облагодетелства по-малките предприятия. Средният срок на заемите е увеличен с една година (на 5 години).

Развитие на социална и икономическа инфраструктура

Развитието на социална и икономическа инфраструктура — всичко от пътища и енергийни системи до здравни заведения и широколентови интернет услуги — е един от стълбовете в процеса на развитие. Това също така е една от областите, където публичното финансиране често е от първостепенно значение, инфраструктурните обекти нерядко представляват обществени блага, които имат големи и положителни последици за икономиката, околната среда и благосъстоянието на хората. ЕИБ подпомага инфраструктурни проекти в широк спектър от сектори с подкрепата на цялостната гаранция от ЕС в рамките на МВК, с която се покрива както оперативния, така и политическия риск.

През 2017 г. ЕИБ подписа 29 нови проекта, допринасящи за развитието на социалната и икономическата инфраструктура в регионите, обхванати от МВК, в размер на 2,81 млрд. евро, от които 8 нови проекта в транспортния сектор (1,2 млрд. евро спрямо 2,1 млрд. евро през 2016 г.) и 7 нови проекта в енергийния сектор (903 млн. евро спрямо 493 млн. евро през 2016 г.).⁵ По пет от общо седем нови проекта в енергийния сектор ще се разработва нов производствен капацитет за енергия от възобновяеми източници, главно в Азия и Латинска Америка, и един проект в района на южното съседство — проектът за вятърен парк в Суецкия залив. Взети заедно, тези проекти ще произвеждат

⁵ Общият размер на средствата по договори през 2017 г. по целта за развитие на социална и икономическа инфраструктура беше 3,189 млрд. евро (включително средствата по договори за части от операции, вече стартирани през предходни години), от които 1,588 млрд. евро, покрити с гаранция от ЕС в рамките на МВК.

достатъчно чиста енергия за снабдяването на 4,35 млн. домакинства в държавите, в които са разположени. В рамките на четири проекта в сектора на водоснабдяването и канализацията ще бъдат създадени или модернизирани 67 300 битови връзки с канализационните мрежи и ще бъдат подобрени общите канализационни услуги за около 13,5 млн. души. По програмата National Assainissement в Мароко ще бъдат модернизирани системите за отпадъчни води в няколко малки и средни града, което ще бъде от полза за 1,2 млн. души. Проектът за отпадъчни води и инфраструктура в Тбилиси ще е от полза за цялата грузинска столица с население от над 1,1 млн. души.

Смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него

Тъй като причините и последиците от изменението на климата са глобални фактори, увеличаването и разширяването на финансирането в областта на климата отвъд границите на държавите членки е много важна част от външната политика и политиката за развитие на ЕС. ЕИБ допринася за прилагането на повратното глобално споразумение, постигнато в Париж през 2015 г., което влезе в сила на Конференцията на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата през ноември 2016 г. ЕИБ има опит в мобилизирането на финансови ресурси, които подпомагат национално определения принос на държави в рамките на ЕС и извън ЕС, националните им планове и стратегии за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптирането към него и политиките за постигане на ниски въглеродни емисии от производството на енергия и транспорта.

От новите заеми, договорени през 2017 г. в обхванати от МВК региони, 2,2 млрд. евро са принос към целта за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, от които 799 млн. евро са обезпечени с гаранция от бюджета на ЕС в рамките на МВК. С други думи 25 % от договорените средства за финансиране в рамките на МВК през 2017 г. допринасят за действия в областта на климата. Тези инвестиции включват голям брой проекти в почти всички сектори. Всички тези проекти ще допринесат също или за развитието на местния частен сектор, или за развитието на социална и икономическа инфраструктура.

В много случаи само част от проекта има принос по целта за противодействие на изменението на климата, поради което само част от общото кредитиране по този проект се отчита като принос към постигането на целта. Анализът на резултатите от проекти на ЕИБ в миналото показва, че по много от тях е бил реализиран малък принос и за действия, свързани с изменението на климата, дори когато това не е основната цел на проекта. Типичен пример за това е кредитна линия за МСП, при която някои инвестиционни проекти на бенефициери включват постигането на по-добра енергийна ефективност в сградите или инсталиране на малки мощности за производство на енергия от възобновяеми източници, например слънчеви панели. Съответно през 2017 г. около 56 нови проекта са имали принос по целта за действията в областта на климата, като от тях 25 са кредитни линии.

Като цяло най-големият принос за постигане на целта за действия в областта на климата ще бъде приносът на транспорта с по-ниски въглеродни емисии, възлизащ на 51 % от общия обем, а за възобновяемата енергия и енергийната ефективност ще допринесат още 36 % от новото кредитиране за действия в областта на климата извън ЕС през 2017 г. Мерките за смекчаване, например свеждането до минимум на метана

при управлението на отпадъци и отпадни води, продължават да играят важна роля, докато приносът на мерките за адаптация е 4 %.

Към края на 2017 г. общият дял на финансирането от ЕИБ в рамките на МВК за периода 2014—2020 г. с принос по целта за действия в областта на климата беше над 32 %.

Що се отнася до резултатите, Комисията не е в състояние да докладва специално за въздействието върху климата, което е постигнато благодарение на операциите, осъществявани с гаранция от ЕС. През 2017 г. единадесет от проектите на ЕИБ в региони, обхванати от МВК (включително договорени операции и одобрения за отпускане на крупни суми през годината, в това число също операции на собствен риск), бяха осъществени в рамките на инициативата на ЕИБ за намаляване на въглеродния отпечатък. Те представляват общият размер на средствата от ЕИБ по договори или одобрения за отпускане на средства в размер на 0,6 млрд. евро. ЕИБ определи съответните общи абсолютни емисии на парникови газове на 0,4 Mt еквивалент на CO₂ годишно, а уловеният въглерод благодарение на проекти в областта на горското стопанство — на 0,1 Mt еквивалент на CO₂ годишно. Включените в анализа относителни количества емисии, които се дължат на финансирането на проекти през 2017 г., бяха изчислени от ЕИБ на -1,1 Mt CO₂/годишно.⁶

Инициатива за икономическа устойчивост (ИИУ)

Инициатива за икономическа устойчивост е част от реакцията на Европа на предизвикателствата, свързани с миграцията и бежанците, като се акцентира върху преодоляване на причините за миграция в по-дългосрочен план.

Към края на 2017 г. ЕИБ одобри сума в размер на 1,5 млрд. евро за проекти, предвидени за постигането на тази нова цел в рамките на МВК, което представлява 25 % от целта за 6 млрд. евро до края на 2020 г. От одобрените проекти 60 % са под формата на кредитни линии за частния сектор, а 15 % са в транспортния сектор. ЕИБ очаква с тези инвестиции да бъдат създадени 54 000 работни места в МСП и в средноголеми дружества, а 2,4 млн. души да имат полза от подобрени канализационни услуги. В съответствие с член 20а от Решението за МВК Комисията извършва оценка дали проектите, одобрени от ЕИБ през 2017 г. и предложени за включване в ИИУ, отговарят на изискванията на Решението за МВК и следователно могат да бъдат покрити или от публичния мандат на ИИУ, или от частния мандат на ИИУ, създаден при междинния преглед на МВК.

Регионална интеграция

През 2017 г. ЕИБ подписа 6 нови проекта, които допринасят за регионалната интеграция. Общият одобрен размер на финансирането от ЕИБ за тези проекти е 221 млн. евро.

⁶ Докладът за устойчивостта на Групата на ЕИБ за 2017 г. е на разположение на адрес: http://www.eib.org/attachments/general/reports/sustainability_report_2017_en.pdf.

Проектите обхващат транспортни връзки, подкрепа за сближаване чрез развитие на местния частен сектор и промишленост и научноизследователски и развойни дейности.

3.2. ПРЕГЛЕД НА ФИНАНСИРАНЕТО ОТ ЕИБ ПО РЕГИОНИ И СЕКТОРИ

В таблица 1 са представени данни за обема на финансирането от ЕИБ през 2017 г. в обхванатите от МВК региони, включително заемите с гаранция по МВК (общ или политически риск) и тези, финансирани с инструментите на ЕИБ на собствен риск.

Таблица 1: Операции на ЕИБ по финансиране, договорени през 2017 г. в региони, обхванати от МВК (без анулираните)

Региони на операциите (в млн. евро)	Операции чрез МВК с гаранция от ЕС			Инструменти на ЕИБ на собствен риск /други средства	Общо
	Цялостна гаранция	Гаранция срещу политически рискове	Общо МВК		
Държави в процес на предприєдиняване	170	-	170	667	837
Средиземноморски басейн	998	782	1 780	145	1 925
Източно съседство и Русия	511	146	657	57	714
Азия	118	-	118	1 105	1 223
Централна Азия	22	-	22	100	122
Латинска Америка	341	30	371	271	642
Южна Африка	50	-	50	16	66
Общо в обхванатите от мандата региони	2 210	978	3 168	2 361	5 529

През 2017 г. ЕИБ договори заеми в обхванатите от МВК региони на стойност 5,55 млрд. евро при общ размер в световен мащаб от 7,3 млрд. евро (включително държавите от АКТБ и отвъдморските страни и територии, както и държавите от ЕАСТ).⁷ Приблизително 3,5 млрд. евро са реализирани в държавите в процес на предприєдиняване и в държавите, обхванати от европейската политика на съседство (както в южното, така и в източното съседство). Останалата част (37 %) беше договорена в Азия, Централна Азия и Латинска Америка.

В сравнение с 2016 г. общият обем на финансирането от ЕИБ в региони, обхванати от МВК, намаля с приблизително една пета, което е следствие най-вече от намалените обеми на операциите в Турция (с оглед на големите експозиции, реализирани преди това) и в държавите от източното съседство (където първоначалният регионален таван на гаранцията от ЕС беше почти достигнат).

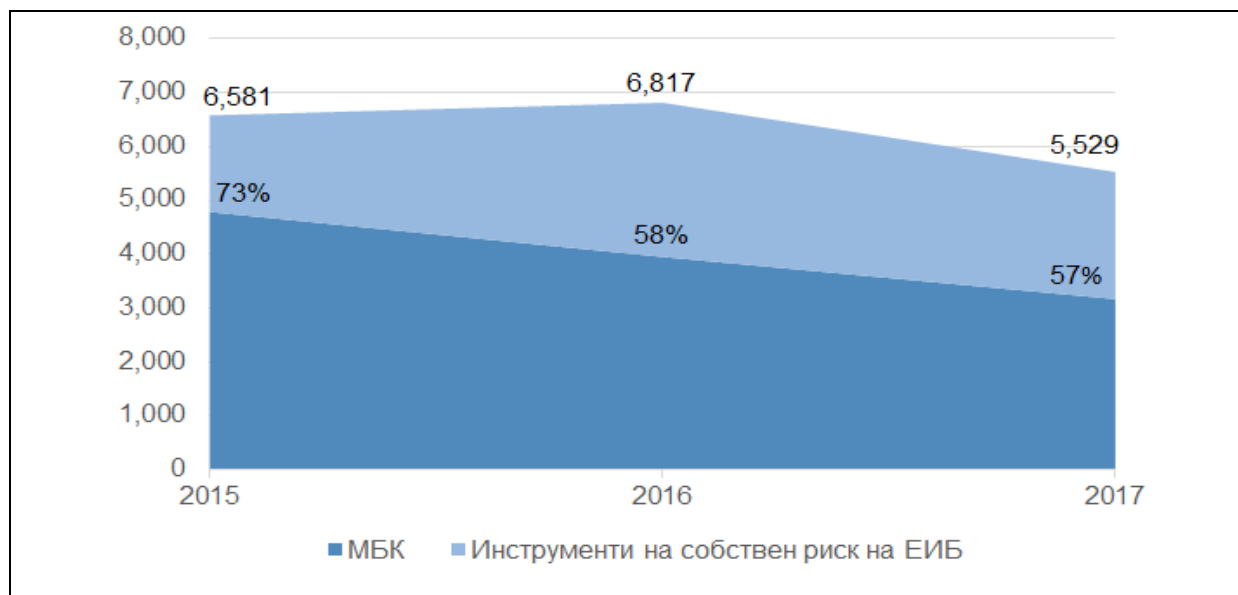
⁷ Данните, представени в таблици 1 и 2 и графики 1 и 2, не включват анулираните 20 млн. евро по гаранцията за политически рискове в рамките на МВК в източното съседство.

Таблица 2: Нетен размер на средствата по договори на година и кумулативен размер на нетните средства по договори в сравнение с тавана по мандата на ЕС за периода 2014—2020 г. (Решение 466/2014/ЕС, изменено с Решение (ЕС) 2018/412)

Региони/години (млн. евро)	2014 г. (второ полугодие)	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Общо 2014—2017 г.	Таван (след междинния преглед)	Процент на усвояване
Държави в процес на предприсъединяване	200	906	582	170	1 858	8 075	23 %
Средиземноморски басейн	379	791	1 299	1 780	4 249	13 030	33 %
Източно съседство и Русия	975	1 401	1 493	657	4 526	6 650	68 %
Азия	45	433	45	118	641	1 165	55 %
Централна Азия	70	70	20	22	182	224	81 %
Латинска Америка	219	468	319	371	1 378	2 694	51 %
Южна Африка	0	150	0	50	200	462	43 %
Общо	1 888	4 218	3 758	3 168	13 033	32 300	40 %

Както е посочено по-горе, кумулативният размер на средствата по договори в рамките на МВК през периода 2014—2017 г., без анулираните средства, е достигнал почти 13 млрд. евро. Кумулативният процент на усвояване в рамките на МВК от гледна точка на нетните средства по договори беше 48 % към края на 2017 г. спрямо първоначалния таван на МВК, определен през 2014 г. или 40 % спрямо увеличения таван, въведен при междинния преглед на МВК, извършен през март 2018 г.

Графика 2: Годишна динамика на размера на кредитирането, предоставено от ЕИБ в региони, обхванати от МВК

На графика 2 е илюстрирана динамиката на кредитиране чрез МВК и чрез инструментите на собствен риск между 2015 г. и 2017 г. През този период средно 62 % от финансирането от ЕИБ в тези региони се ползваше с гаранция от ЕС, при годишни колебания между 57 % и 73 %.

Броят на финансираните проекти с договори, подписани от ЕИБ в обхванатите от МВК региони, нарасна от 71 през 2016 г. на 85 през 2017 г. От тези 85 договора 62 проекта бяха „нови“, тъй като първият договор за финансиране от ЕИБ е подписан през 2017 г.; за 8 проекта част от общото финансиране от ЕИБ беше осигурено по договори, подписани в предходни години. Имайки предвид като цяло по-ниските нови размери на средствата по договори през 2017 г., средният размер на инвестициите от ЕИБ на договор е по-малък в сравнение с преди това.

Таблица 3: Брой на договорените операции по региони през 2017 г. (всички ресурси)

Региони	Средства от трети страни	МВК	Инструменти на собствен риск	Общо
Държави в процес на предприсъединяване		4	12	16
Средиземноморски държави		19	8	27
Източно съседство и Русия	7	13	2	22
Азия		2	7	9
Централна Азия		1	1	2
Латинска Америка		5	4	9
Южна Африка		1	1	2
Общо	7	45	35	87

През 2017 г. ЕИБ значително намали кредитирането на Западните Балкани в сравнение с 2016 г. (-23 %), като размерът достигна 330 млн. евро, а увеличи кредитирането в средиземноморските държави (+21 %), където договореният размер достига 1,9 млрд. евро, в контекста на изпълнението на Инициативата на ЕИБ за икономическа устойчивост (ИИУ).

През 2017 г. кредитните линии останаха секторът на дейност с най-голям размер на средствата по договори, като по тях беше предоставено подпомагане за развитие на частния сектор чрез кредитиране с посредничеството на местни банки. Размерът на кредитните линии беше увеличен по-специално в държавите от южното съседство във връзка с ИИУ. ЕИБ продължи също така своята активна ангажираност в транспортния и енергийния сектор.

Таблица 4: Разпределение по сектори на договорените през 2017 г. операции на ЕИБ по финансиране с гаранция чрез МВК

Сектори/региони	Държави в процес на предприсъединяване	Южно съседство	Източно съседство	Азия	Централ на Азия	Латинска Америка	Южна Африка	Общо	Дял от общия размер
Кредитни линии	100	1 217	90	-	-	91	50	1 547	49 %
Транспорт	20	309	410	68	-	124	-	931	29 %
Енергетика	-	115	84	-	-	80	-	278	9 %
Промишленост	-	35	-	-	-	77	-	112	4 %
Водоснабдяване и канализация	-	34	21	50	-	-	-	105	3 %
Селско стопанство, рибарство и горско стопанство	-	-	55	-	22	-	-	77	2 %
Образование	-	53	-	-	-	-	-	53	2 %
Здравеопазване	50	-	-	-	-	-	-	50	2 %
Услуги	-	17	17	-	-	-	-	34	1 %
Общо	170	1 780	677	118	22	371	50	3 188	100 %

3.3. ВЪЗДЕЙСТВИЕ И ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ НА ОПЕРАЦИИТЕ НА ЕИБ

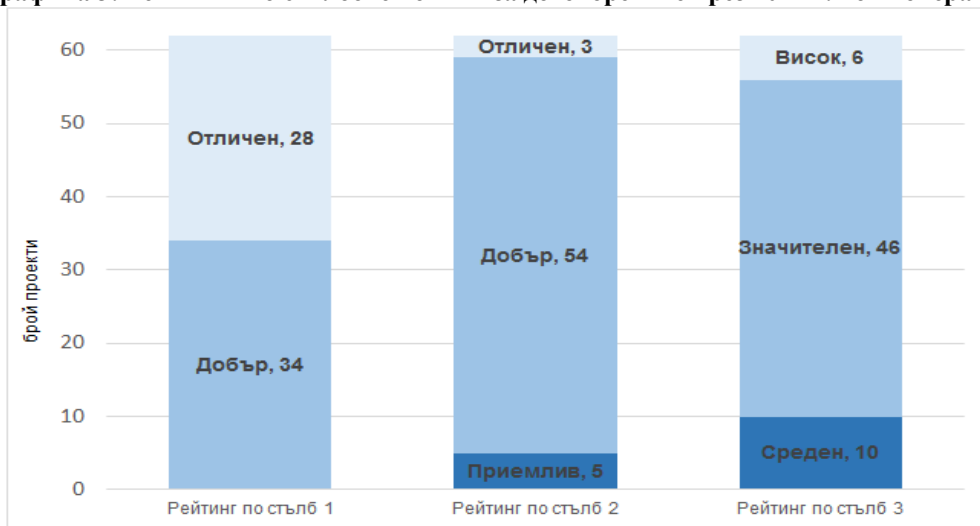
С рамката за измерване на резултатите се дава оценка на операциите на ЕИБ по финансиране през целия цикъл на осъществяването им. РИР помага да се оцени съгласуваността с приоритетите на ЕС и добавената стойност на ЕИБ. При оценяването се определят показатели за резултатите на базата на основни сценарии и цели, като по тях се прогнозира очакваните от операцията социални, икономически и свързани с околната среда резултати. Постигането на посочените референтни стойности се наблюдава през целия живот на проекта и се отчита в два основни етапа: при приключване на проекта и три години след приключването на проекта („етап след приключване“) за директни операции; в края на инвестиционния период и в края на действие на фондовете за дялово участие; и в края на периода на разпределение за кредитирането чрез посредник.

Проектите се оценяват от ЕИБ според три „стълба“:

- i) стълб 1 е оценката на очаквания принос към приоритетите на ЕС и на партньорските държави, както и оценка на условията за допустимост според целите на ЕИБ по мандата;
- ii) стълб 2 е оценката на качеството и надеждността на операцията въз основа на очакваните резултати;
- iii) стълб 3 е оценката на очакваната от ЕИБ финансова и нефинансова допълняемост.

Този раздел показва очакваните резултати на ЕИБ по целите на политиките на ЕС, както са отчетени според рамката за измерване на резултатите. По отношение на очакваните резултати този раздел не обхваща всички договори, подписани през 2017 г., а всички проекти, за които през 2017 г. е подписан първият договор за финансиране (те са посочени като „нови проекти“). В рамките на този обхват през 2017 г. са подписани 62 нови проекта чрез МВК и собствени средства на ЕИБ в региони, обхванати от МВК, като общият одобрен размер е 5,7 млрд. евро.

Графика 3: Рейтинги по стълбове по РИР за договорените през 2017 г. нови операции

През 2017 г. всичките 62 нови проекта са оценени от ЕИБ най-малко с „добър“ по стълб 1, което означава, че те се считат за съответстващи на целите на МВК и имат

голям принос за целите за развитие на национално ниво или на ниво ЕС и умерен принос към другите цели. 28 проекта са оценени с „отличен“ от ЕИБ за голям принос и към приоритетите на ЕС, и към националните цели за развитие.

При проектите с пряко финансиране рейтингът по стълб 2 се основава на надеждността, финансовата и икономическата устойчивост, устойчивостта на околната среда и социалната устойчивост. За операциите, извършвани чрез посредници, рейтингът се основава на очакваните резултати, претеглени по съображения за риска, измерен по надеждността на посредника и качеството на оперативната среда. Три проекта са оценени с „отличен“ от ЕИБ, а 54 проекта са оценени с „добър“ по стълб 2, като при инфраструктурните проекти средната икономическа възвращаемост е между 10 % и 15 %. Пет проекта са получили „приемлив“ рейтинг от ЕИБ, често поради високорисковата среда, която оказва въздействие върху вероятността за постигане на планираните резултати. Те включват кредитни линии за микрофинансиране в Грузия и Палестина.

По стълб 3 ЕИБ е оценила 52 проекта като „висок“ или „значителен“, що се отнася до предоставения срок, надвишаващ предлагания на местните пазари. Десет проекта са оценени от ЕИБ като „средни“. Съгласно РИР от ЕИБ са положили усилия за подобряване на техническите аспекти на проектния дизайн, с което да се повиши дългосрочната стойност и ефективността на инвестициите и/или да бъдат подпомогнати организаторите с оглед на ефективното структуриране на проектите от гледна точка на инструменти за финансиране за 40 от общо 62 нови проекта с рейтинг от „среден“ до „висок“.

В рамките на следващата оценка, която в съответствие с член 20 от Решението за МВК следва да бъде направена до юни 2019 г., Комисията ще проучи по-подробно въздействието и добавената стойност на операциите, осъществени чрез мандата за външно кредитиране.

3.4 ИСКАНИЯ ЗА АКТИВИРАНЕ НА ГАРАНЦИЯТА ОТ ЕС

През 2017 г. ЕИБ направи нови искания за активиране на гаранцията вследствие на просрочени суми по сирийските заеми с държавна гаранция. От 2012 г. до 2017 г. ЕИБ отправи искания за активиране на гаранцията на обща стойност 365,3 млн. евро, от които 56,3 млн. евро през 2017 г., а останалата стойност на главницата, която потенциално може да бъде активирана, беше в размер на 261,7 млн. евро към края на 2017 г.⁸ До момента усилията за събиране на просрочените суми бяха неуспешни.

През 2017 г. ЕИБ и Комисията сключиха специално споразумение относно третирането на искането от страна на ЕИБ за активиране на гаранцията за политически рискове във връзка със заема за частния сектор — Летище Enfidha (Тунис). Двете страни се споразумяха да поделят поравно останалата експозиция по договора за заема, таксите, санкциите за забавени плащания и начислената лихва. Вследствие на това експозицията на ЕС е в размер на 33,35 млн. евро. Полагат се усилия за събиране на задълженията.

⁸ Сумите са посочени в равностойността им в евро към 31 декември 2017 г. само с информативна цел. Комисията извършва плащането на активираната сума в съответната валута.

4. СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЕИБ С ДРУГИ ПАРТНЬОРИ

4.1 СЪТРУДНИЧЕСТВО С КОМИСИЯТА

Сътрудничеството между ЕИБ и Комисията по въпроси, свързани с мандата за външно кредитиране, се осъществява в контекста на по-широкото партньорство между двете институции, включително Европейския фонд за стратегически инвестиции, както и инструментите за смесено финансиране в подкрепа на дейностите за развитие извън ЕС от страна на ЕИБ и другите МФИ.

В решението за МВК се изисква Комисията, ЕСВД и ЕИБ да си сътрудничат и укрепват сближаването между външните дейности на ЕИБ и целите на външната политика на ЕС с оглед на постигането в най-голяма степен на полезно взаимодействие между финансирането от ЕИБ и бюджетните ресурси на ЕС. Това се осъществява главно чрез диалог и консултации на ранен етап по политики, стратегии и проектни разработки. Продължава прилагането на Меморандума за разбирателство, изменен през 2013 г., между Комисията, ЕСВД и ЕИБ по отношение на сътрудничеството и координирането в обхванатите от МВК региони, напр. чрез обмен на информация относно разработвани проекти и информация за връзка.

Пример за това сътрудничество е съвместното използване на офиси на ЕИБ в делегациите на ЕС, като например първия постоянен офис на ЕИБ в Ню Делхи, открит през март 2017 г.

ЕИБ продължава също така да използва смесеното подпомагане, което се предлага по линия на Плана за външни инвестиции на ЕС (ЕИР). През 2017 г. ЕИБ одобри 25 плащания на безвъзмездни средства и рисков капитал, финансирани изцяло или частично от бюджета на ЕС, на обща стойност от почти 144 млн. евро в региони, обхванати от МВК. От тях 40 млн. евро бяха предоставени за използване като техническа помощ, 89 млн. евро като инвестиционни субсидии и 15 млн. евро като рисков капитал.

ЕИБ е също така един от партньорите по изпълнението за новата гаранция от ЕС, която се предлага чрез Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР). МВК и ЕФУР обаче са насочени към доста различни видове продукти, заемополучатели и географски региони. Например ЕФУР не обхваща Западните Балкани, докато МВК не обхваща големи части от Африка. Освен това процесът на вземане на решения по гаранциите от ЕС, които се предоставят чрез ЕФУР, е различен от предварително предоставената на ЕИБ седемгодишна гаранция за МВК.

Смесеното финансиране насърчава по-стабилни отношения на съфинансиране с други международни финансови институции (МФИ) и привеждане в съответствие с политиките и приоритетите на ЕС в контекста на всяка съответна страна. Освен това структурата на управление на механизмите на ЕС за смесено финансиране позволява и изисква тясна координация и сътрудничество с Комисията, ЕСВД и други МФИ, преди да се представи проект за комбиниране на безвъзмездни средства с кредитиране от ЕИБ. Това е една от причините, поради които Комисията взема за основа управлението на механизмите на ЕС за смесено финансиране в своето предложение за Европейски

фонд за устойчиво развитие плюс (ЕФУР+) в рамките на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество за периода 2021—2027 г.⁹

Комисията продължава активно да работи с ЕИБ в редица области на политиките, включително във връзка с политиката на ЕИБ за справяне с избягването на данъци и с юрисдикции, неказващи съдействие за данъчни цели. През януари 2017 г. ЕИБ представи своя преходен подход на политиката си към слабо регулираните, непрозрачните и неказващите съдействие юрисдикции (политиката „NCJ“), и чувствителните към данъчни промени юрисдикции. След приемането на заключенията на Съвета на ЕС относно „Списък на ЕС на юрисдикциите, неказващи съдействие за данъчни цели“ на 5 декември 2017 г., както и измененото Решение за МВК (Решение (ЕС) 2018/412), в което изрично се споменава избягването на данъци¹⁰, ЕИБ актуализира своята политика NCJ през февруари 2019 г.

4.2. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕВРОПЕЙСКИЯ ОМБУДСМАН

В подписания през 2008 г. между ЕИБ и Европейския омбудсман меморандум за разбирателство е определена основата за двата етапа на механизма на ЕИБ за подаване на жалби — вътрешен (ЕИБ-МПЖ) и външен (Омбудсманът) — одобрени през 2010 г. от Съвета на директорите на ЕИБ след широка обществена консултация. С него се постига общо разбиране за целта и последователността на прилагане на вътрешния и на външния етап на механизма, като специален акцент се поставя върху следните въпроси:

- наличието на ефективен вътрешен механизъм за подаване на жалби (ЕИБ-МПЖ), с който се разглеждат жалби, подадени от външни страни до ЕИБ във всички нейни подразделения;
- по отношение на жалби, свързани с операции извън ЕС, включително външните мандати, Омбудсманът се ангажира да упражнява системно правото си на инициатива, за да разглежда жалби, когато жалбоподателят не е гражданин на ЕС или не пребивава в него;
- обхвата на прегледа от страна на Омбудсмана, с признаване на ЕИБ-МПЖ като задължителен предварителен подход.

През 2017 г. Омбудсманът не е получавал никакви жалби, свързани с дейността на ЕИБ в регионите, обхванати от МВК.

В края на 2018 г. ЕИБ актуализира своята политика за механизъм за подаване на жалби.¹¹

⁹ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество, COM(2018) 460 final от 14 юни 2018 г.

¹⁰ Аналогично Регламента за създаване на Европейски фонд за устойчиво развитие (ЕФУР) (Регламент (ЕС) 2017/1601) и Регламента за изменение на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), (Регламент (ЕС) 2017/2396).

¹¹ <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>.

4.3. СЪТРУДНИЧЕСТВО С МЕЖДУНАРОДНИТЕ ФИНАНСИРАЩИ ИНСТИТУЦИИ

Сътрудничеството на ЕИБ с други международни финансови институции (МФИ) се осъществява в диапазона от диалог по институционални въпроси, хоризонтални теми, тематични спорни въпроси и взаимни консултации и стига до засилени форми на оперативно съфинансиране и разпределяне на задачите. Диалогът между МФИ се провежда най-вече в рамките на специализирани работни групи, които заседават периодично, за да обменят най-добри практики и да разглеждат специфични въпроси.

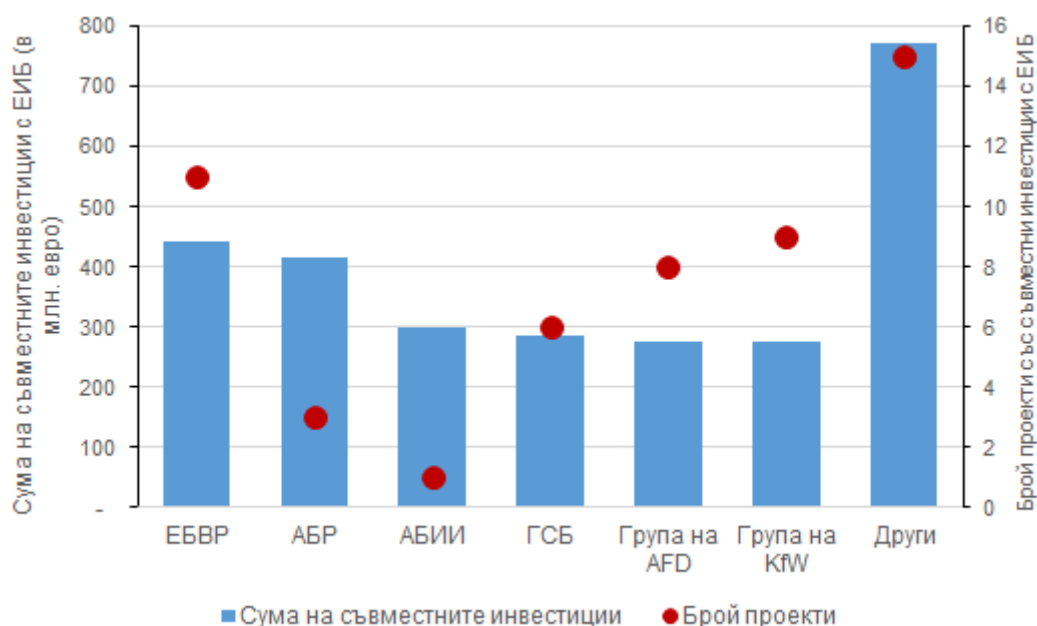
Сътрудничеството между ЕИБ и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) продължи през 2017 г. съгласно меморандума за разбирателство от 2012 г. ЕИБ и ЕБВР провеждаха редовни заседания на контактната група, за да обменят становища по портфейлите си от операции в регионите, в които и двете банки развиват дейност. Освен това институциите обменяха информация и обсъждаха други теми от взаимен интерес. На 13 ноември 2017 г. беше проведена 12-та такава среща, посветена на предложението за съвместна такса за смесено финансиране, Стратегията на ЕБВР за икономическо приобщаване, Плана на ЕС за външни инвестиции и ИИУ. През 2017 г. ЕИБ и ЕБВР съфинансираха 11 проекта, от които три проекта бяха съфинансирани така също от KfW (*Kreditanstalt für Wiederaufbau, Банка за възстановяване*) и/или AFD (*Agence française de développement, Френска агенция за развитие*). Останалите осем проекта, с общи проектни разходи от 1 млрд. евро, получиха съфинансиране от ЕИБ и ЕБВР.

Меморандумът за разбирателство, подписан между ЕИБ и Азиатската банка за инфраструктурни инвестиции (АБИИ) през май 2016 г. в Пекин, определя рамката за връзките между ЕИБ и АБИИ в областите на съвместното финансиране на допустими операции, споделянето на знания и налагането на редовни срещи на високо равнище. Първата операция със съвместно финансиране на ЕИБ с АБИИ беше осъществена по проекта за метрото в Бангалор, Индия. ЕИБ продължи също така да работи в сътрудничество с Азиатската банка за развитие (АБР) и бяха направени съвместни инвестиции в три проекта.

ЕИБ си сътрудничи също така с институции за финансиране на развитието (ИФР) от държави — членки на ЕС През 2017 г. ЕИБ съфинансира три проекта с Френската агенция за развитие (AFD) в регионите, обхванати от МВК, на обща стойност на проектите 1,2 млрд. евро. Съвместно с германската група KfW са финансирани четири проекта на обща стойност 1,5 млрд. евро. Още пет проекта на обща стойност почти 1,9 млрд. евро са финансирани съвместно с KfW и AFD. ЕИБ, AFD и KfW си сътрудничат тясно и в контекста на инициативата за взаимно доверие (ИВД). ИВД е стартирана през 2013 г. и предвижда трите партньорски организации да разчитат на една от тях за извършването на определени задачи, например във връзка с надлежната проверка по някои проекти или надзора на обществените поръчки. Защитниците на идеята оценяват опростените процеси, постигнати в резултат на този подход. Ръководните органи и органите за вземане на решения на партньорите в ИВД са запознати с документите, изготвени от другите институции, които използват при вземане на решенията си.

На графиката по-долу е направен преглед на сумите на съфинансирането, за които са поели задължение други ИВД или национални ИФР, наред с инвестициите от ЕИБ.

Графика 4: Съфинансиране от ИВД и ИФР на проекти на ЕИБ, за които са подписани договори през 2017 г.

В допълнение към множеството работни групи и инициативи, които обхващат широк спектър от въпроси (климат, инфраструктура, финанси, риск, измерване на резултатите, последваща оценка, управление на дълга и др.), сътрудничеството между многостранните банки за развитие (МБР) също се осъществява на най-високо институционално ниво. През 2017 г. обсъжданията на високо равнище между МБР бяха съсредоточени върху това как заедно да подобрят подкрепата от МБР за действията в областта на климата и да допринесат за целите за устойчиво развитие (ЦУР). Съвместната работа на МБР по редица глобални предизвикателства се засили през 2017 г., което отразява променящата се динамика в световен мащаб и нарастващите заплахи за многостранното сътрудничество. Въз основа на своята ангажираност с международните рамки, създадени на база на ЦУР и Парижкото споразумение за климата, многостранните банки за развитие работиха съвместно по разширяване на сътрудничеството в областта на устойчивите инфраструктури, климата и миграцията. Работата по действията в областта на климата продължи с подготовката на 23-та Конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, както и срещата на върха под мотото „Една планета“, която се проведе в Париж през декември 2017 г. След срещата на върха по хуманитарните въпроси, проведена през 2016 г. в Истанбул, МБР продължиха да си сътрудничат по темата за миграцията, като участваха в работната група за миграцията и насилственото разселване. През 2017 г. това сътрудничество беше разширено дори още повече със съвместното предложение на Групата на ЕИБ и Световната банка за платформа за сътрудничество по въпросите на икономическата миграция и насилственото разселване, направено в отговор на отправено преди това искане от Г-7.

ЕИБ продължи да засилва своите връзки и със системата на Организацията на обединените нации (ООН) въз основа на меморандуми за разбирателство, подписани с Организацията на ООН за промишлено развитие (UNIDO), Международния фонд за развитие на селското стопанство (ИФАД) и Организацията за прехрана и земеделие

(ФАО). ЕИБ и Програмата на ООН за развитие (ПРООН) подписаха меморандум за разбирателство през октомври 2016 г. Тематичната насоченост на това партньорство включва противодействието на изменението на климата, реакцията в кризисни и следкризисни ситуации, миграционната криза и насърчаването на приобщаващите пазари и предприемачеството и създаването на работни места. През 2017 г., на база на сътрудничеството по проекти в Армения, Грузия и Украйна, и по-специално по пилотен проект, осъществен от ПРООН в Ереван, партньорството между ЕИБ и ПРООН даде възможност за обезпечаването на нов източник на финансиране за действия в областта на климата — Зеления фонд за климата (GCF), в подкрепа на намаляването на риска и увеличаването на инвестициите в модернизация на сгради за повишаване на тяхната енергийна ефективност в Армения.